

Musikk og medvirkning

Hvordan arbeide med musikk i barnehagen – med fokus på barns medvirkning?

Lisa Naomi de Boer

kandidatnummer: 7003

Bacheloroppgave

BKBAC3900

Trondheim, mai 2018

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Innholdsfortegnelse

MITT UTGANGSPUNKT	3
MIN BACHELOROPPGAVE	4
TEORI	6
METODE	10
FUNN OG RESULTATER	17
DRØFTING	21
AVSLUTNING OG OPPSUMMERING	32
KILDER.....	34
VEDLEGG.....	36

Mitt utgangspunkt

Hvis noen spør hva jeg er interessert i, eller hva jeg gjør på fritiden, vil du helt sikkert få til svar at jeg plutselig kan finne på å synge, uansett setting. Jeg har alltid ønsket å jobbe med musikk, og det var grunnen til at jeg valgte musikk, drama og kunst ved Dronning Mauds Minne. nå etter snart tre år har jeg fått mer erfaring og forståelse med tanke på fordypningslinjen musikk, drama og kunst. Jeg var nødt til å velge en av disse tre estetiske fagene som fordypning til min bacheloroppgave. For min del var ikke dette en vanskelig avgjørelse med tanke på hvor viktig jeg synes det er med musikk i barnehagen. Ved mine tre år på DMMH, har jeg fått en enda større forståelse av hvor viktig det er med musikk for barn, og hvor mye barn kan lære gjennom musikk. Alt fra å utvikle selvfølelsen sin, bli bedre i språk, lære seg matematikkregler med mer.

I min siste praksisperiode ønsket jeg å fokusere på nettopp musikk. Her samlet jeg inn de data jeg senere har brukt i bacheloroppgaven ved storbarnsavdelingen. Selv om jeg ikke hadde bestemt meg for problemstilling da datainnsamlingen startet hadde jeg en viss anelse om hva jeg ville fokusere på. I første omgang ønsket jeg å fokusere på musikk og ledelse, dette på grunn av at jeg synes det er viktig å ha fokus på ledelsen når det er noe som skal innføres i en barnehage der det tidligere ikke har vært en del av hverdagen. Etter veiledning med min veileder ble vi enige om å bruke det materialet jeg alt hadde, og går mer i dybden på det. Jeg endte tilslutt med å endre fokus på problemstillingen min og vinkle det enda mer på barns medvirkning når det gjelder musikk i barnehagen. Etter samtale med veileder ble vi enig om å trekke frem min rolle som pedagogisk leder i prosjektet med barns medvirkning. Problemstillingen på min oppgave endte dermed opp slik: *Hvordan arbeide med musikk i barnehagen – med fokus på barns medvirkning?*

Min Bacheloroppgave

Da jeg kom ut i praksis for aller siste gang ble jeg veldig overrasket over hvor lite musikk barna hadde i hverdagen. Musikk var noe som de voksne satte i gang ved samlingsstunder og det var lite musikk som barna lagde selv. Jeg hadde kommet til storbarnsavdelingen som vil si at de var fra 3-6 år. Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få muligheter til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet (barnehageloven, 2005, §3). Det at barn skal ha en medvirkende rolle i barnehagens virksomhet er en del av essensen i min oppgave og det var en del av mitt utgangspunkt for tema. Jeg ville skape musikk med barna og var ganske åpen med tanke på hvordan dette skulle foregå. Vi startet med å lage instrumenter sammen og dette var veldig artig både for barna og meg. Jeg inviterte med assistentene til å være med og bidra på musikkprosjektet, men de sa at de ikke ville være med fordi de ikke trodde de ville klare det. Jeg sa det var greit, men at de heller skulle hjelpe meg med å legge til rette for at jeg kunne gjennomføre prosjektet mitt. Vi brukte instrumenter når vi sang forskjellige sanger, og vi sang i mikrofonen som jeg hadde tatt med hjemmefra. Jeg tok utgangspunkt i barnas erfaringer med de sangene de kunne fra før, slik at de var følte en trygghet i prosjektet. Gjennom prosjektløpet så lærte jeg meg nye sanger som barna ville synge på konserten.

Jeg hadde allerede før jeg startet i praksis forberedt prosjektet som jeg hadde lyst til å utføre, og når jeg kom i barnehagen og de fortalte at det ikke var veldig mye fokus på musikk, så passet dette veldig fint. Jeg lagde didaktiske planer som hadde som mål at det skulle bli mer musikk i hverdagen, jeg ønsket å fokusere på alle barna i gruppa, og plukket ut de som ønsket å være med på prosjektet. Dette gjorde jeg bevisst med tanke på barns medvirkning.

Jeg startet med å lage forskjellige instrumenter sammen med barna som barna selv fikk lov til å utforme slik de ville. Barnehagen hadde en del gjenbruksmaterialer vi kunne bruke. Det var alt fra yoghurtbeger som ble til trommer, is-kartonger som vi lagde gitarer ut av og dorull hvor vi tettet hullene og helte ris i, slik at det ble til rytmeegg. Jeg hadde tatt med meg mikrofon og forsterker hjemmefra til barnehagen, slik at barna fikk prøve å synge/snakke i mikrofon med forskjellige effekter på. To uker ut i prosjektet hadde barnehagen en konsert for alle foreldrene. Og her kunne barna vise foreldrene hva slags instrumenter de hadde laget, og synge de sangene som de ønsket å synge. Min tanke var aldri at konserten var avslutningen på prosjektet, og jeg ønsket å jobbe videre med prosjektet hvis barna ønsket dette.

Etter konserten var ferdig, kom styrer bort til meg og fortalte at hun hadde lyst til å investere i to mikrofoner og to høyttalere, slik at barna kunne fortsatt ha det lett tilgjengelig. Da ville det også bli lettere for barnehagen å fortsette med musikk etter at min praksisperiode var over. Noen dager etter prosjektet, kom en far til meg og fortalte at barnet hadde sunget mye mer enn vanlig i det siste. Han sa at han så hvor glad barnet var når det sang og at faren ønsket å vite hva slags sanger som barnet sang på, slik at han kunne være med å synge hvis barnet ønsket det. Faren håpet at barnehagen skulle fortsette med dette etter at jeg dro.

Teori

I denne delen av oppgaven skal jeg gjøre rede for teorien som senere blir brukt i drøftingsdelen. Jeg har valgt teori som jeg mener er aktuell for å besvare min problemstilling: ”Hvordan arbeide med musikk i barnehagen – med fokus på barns medvirkning?” Jeg har valgt å dele opp denne delen i fire undertemaer, og ønsker å trekke frem ulike måter pedagogisk leder kan jobbe med musikk gjennom didaktikk. Deretter vil jeg legge vekt på voksenrollen, og hvor vidt det er viktig med endringsledelse. Jeg vil snakke om musikk og identitet som er en viktig faktor på hvorfor det er viktig med musikk i barnehagen i dag. Til slutt vil jeg komme med noen lover og regler som jeg vil trekke frem fra rammeplanen og grunnloven.

Didaktikk

Hva er didaktikk? Og når skal vi bruke det? Didaktikk kommer fra to greske ord, *didaskhein* som betyr ”å lære fra seg”, ”undervise” eller ”klargjøre”, og *didakti'ké techné* som betyr ”undervisningskunst”. Begrepet blir ofte oversatt med undervisningslære (Gunnestad, 2014, s.14). Gjennom didaktikk kan vi få en oversikt på det pedagogiske arbeidet og hvordan man arbeider.

Didaktikken vil også gi nødvendige redskaper til planlegging, vurdering, gjennomføring og dokumentasjon av pedagogiske prosesser med barn med ulike forutsetninger på en nyskapende måte (Gunnestad, 2014, s.29).

En didaktisk tilnæringsmåte tilbyr også forklaringspråk og begreper som man kan forvente er felles for pedagoger og lærere i mange kontekster, og dermed en vesentlig kompetanse som barnehagelærere trenger for kunne kommunisere og samarbeide med personer på ulike steder i utdanningslandskapet. Didaktisk kompetanse er slik sett av avgjørende betydning, blant annet for å kunne bidra i utviklingen av barnehagen som læringsarena (Angelo, 2014, s.160).

Otto Bollnows viser at det er andre innganger til å tenke om undervisning og læring enn den didaktiske. I Bollnows tenkning er det ikke nødvendigvis verken mulig eller ønskelig å på forhånd bestemme hva som læres eller når det læres (Angelo, 2014, s.160).

De eldste barna i barnehagen, fire-seksåringer, vil gjerne være i fysisk aktivitet. Musikk, dans og bevegelse er en ypperlig kombinasjon. Det å vise hva man kan, og at man kan, kan være særlig viktig for barn i denne alderen. Barnehagelæreren som ser dette behovet kan imøtekomme det i musikkarbeidet (Angelo, 2014, s.146).

Arbeid i barnehagen er klart preget av tidspress og stor arbeidsmengde. Dette fører ofte til knapphet på tid (Gotvassli, 2014, s.193).

Voksenrollen/Endringsledelse

I barnehagen skjer det endring kontinuerlig. Barnehagen som organisasjon er dynamisk i sin natur, alltid i tilblivelse og forandring (Gotvassli, 2013, s. 255). Barnehagefeltet er preget av stadige diskusjoner om mål, som forløpende krever endring og utvikling for å møte aktuelle krav til tjenesten (Gotvassli, 2013, s.255).

Endringer som er basert på forventninger kaller vi proaktive, og det innebærer at de forsøker å endre organisasjonen før det skjer endringer i omgivelsene eller internt i organisasjonen (Gotvassli, 2013, 259). Med tanke på at musikk ikke var en del av hverdagen til barnehagen jeg var i praksis i, men det står i rammeplanen at musikk skal være en del av hverdagen, vil jeg si at en slik endring blir en proaktiv endring. En måte å klassifisere endringer på tar utgangspunkt i om endringen er basert på forventninger om det som skal skje, proaktiv, eller om den er en reaksjon på forhold som allerede har endret seg,

reaktiv. I den første typen endringer skjer endringen i barnehagen som et forsøk på å rette opp forhold som de av erfaring vet ikke fungerer. Endringer som er basert på forventinger, kaller vi proaktive, og det innebærer at de forsøker å endre organisasjonen før det skjer endringer i omgivelsene eller internt i organisasjonen (Gotvassli, 2013, s.259).

French & Bell (1984) og Cummings & Worley (1997) har oppsummert hva som er viktig for at endringsprosesser skal lykkes. Endringsledelse handler mye om å ”gå foran” som et godt eksempel. Ledelsen må være positivt innstilt og stå frem som en drivkraft i arbeidet, og endringsarbeidet må være basert på en klar tanke og et klart ønske, en visjon om endring (Gotvassli, 2014, s.265).

Vi har forskjellige endringsmodeller, men den jeg vil trekke frem er *fireromsleiligheten*. Det er den svenske Claes Janssen som har skapt dette bildet av hvordan vi reagerer på endringer. Han sammenligner det å være i endring med å være i et hus med ulike rom (Gotvassli, 2014, s.268). Selvtilfredshet” jeg liker det sånn som vi har det”, fornektning” Why worry, be happy”, kaos” Det er bare tull og rot” og fornyelse” Vi har mange gode ideer”. Dette er de fire rommene som blir nevnt i modellen. Endring betyr muligheter. Voldsomme reaksjoner på endringer er et signal om at endringene skaper overbelastning. Da kan det være behov for en midlertidig stabilisering før du får videre (Gotsvalli, 2014, s.269).

Musikk og identitet

Våre tidligste opplevelser i livet er med på å danne grunnlaget for selvoppfatning og identitet. Noen av de første og sterkeste minner vi har fra barndom og tidlig liv, er knyttet til musikk (Ruud, 2013, s.82). Gjennom samspillet med andre mennesker blir vi vår egen kropp og følelser, grunnlaget for egen subjektivitet er i ferd med å ta form. Musikken gir rom for

opplevelser av mestring, av å stole på egne ferdigheter og handlemuligheter (Ruud, 2013, s.82).

Musikk anses som en betydelig kraft som virker inn i sjelen og former hvordan vi blir som mennesker. Musikk er i Marstal tenkning noe som kan styrke barnets" livskompetanse –forståelse om å klare seg selv i livets, det å klare kommunisere, til å håndtere problemer, til å finne glede og til å føle mening i tilværelsen (Angelo, 2014, s.127).

I barnehagesammenheng framheves musikkarbeid som nyttig i forhold til å styrke utviklingen når det gjelder motorikk, språk, samarbeidsevner, turtaking og annet (Angelo, 2014, s.132).

For det er allerede fra fødselen av at barn reagerer med bevegelser når det hører musikk og lyd og etter hvert begynner barnet å røre seg til musikk med et fritt uttrykk i forhold til musikkens puls (Sæther, 2014, s.94).

Barns medvirkning

Barns medvirkning tas opp i FNs barnekonvensjon §3. Barn i barnehage har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet og skal jevnlig få mulighet til å delta i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet.

Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet (KD, 2006). Arve Gunnestad skriver at det er viktig å drøfte hva medvirkning betyr. Det betyr ikke at hvert enkelt barn skal bestemme, men de skal bli sett og hørt og tatt på alvor (Gunnestad, 2014, s.62). I både rammeplanen og kunnskapsdepartementet står det at barn har rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger (kunnskapsdepartementet, 2012, s.38). Medvirkning handler om at barna kan uttrykke seg slik som de ønsker og har behov for. Alle har

forskjellige uttrykksformer og det er barnehagelærer sin oppgave og sette av tid og rom slik at bare får uttrykt seg slik de har behov for.

Barnet trenger å få bekreftet sin egenverdi gjennom å være nødvendig, ikke bare følelsesmessig, men også gjennom handlinger, for eksempel ved at det får yte noe praktisk. Når man opplever at man har verdi for andre, vokser følelsen av solidaritet med den gruppa man hører til (Askland, 2013, s. 52). I barnehagen har vi et ansvar for at alle barn uavhengig av kjønn, etnisitet eller sosial klasse skal få optimale muligheter for utfoldelse, utvikling og læring (Askland, 2013, s.53).

Metode

Førforståelse

Det er en selv som er instrumentet for innsamling av data og det kreves da en bevissthet om sitt eget ståsted med tanke på det man undersøker. Dette har jeg også hatt fokus på gjennom prosjektperioden. (Dalland, 2007, s.59).

I møte med tematikken var det vanskelig å ikke være påvirket av mine egne erfaringer og opplevelsene jeg har hatt med musikken opp gjennom årene. Det er viktig at jeg vet hva min rolle i det hele er, og for at jeg skal kunne gjennomføre en undersøkelse så saklig og objektiv som mulig må jeg være bevisst på min førforståelse (Dalland, 2007, s.117). Jeg har tidligere forklart min interesse for musikk, og gjennom min studietid har jeg fått øynene enda mer opp hvor viktig det er at barn får opplevelsen av musikk allerede i barnehagen. I følge Ruud (2013, s 82) er våre tidligste opplevelser i livet med på å danne grunnlaget for selvoppfatning og identitet. Noen av de første og sterkeste minner vi har fra barndom og tidlig liv, er knyttet til musikk. Det å leve seg inn i en verden hvor du kan lage din egen virkelighet, er noe jeg alltid har likt ved

musikken. Det finnes forskning som viser at allerede når barnet ligger i magen så blir barnet påvirket av rytme, musikk og morens stemme (Ruud, 2013, s.83).

Når det gjelder begrepet *medvirkning*, er det viktig å definere og forklare dette for å unngå eventuelle fallgruver. I FN barnekonvensjon står det i §3 at barn i barnehage har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet og skal jevnlig få mulighet til å delta i planlegging og vurdering. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet (KD, 2006). Dette innebærer blant annet at barn har rett til å fortelle at de er uenige og ønsker å gjøre noe helt annet, og da er det de voksnes oppgave å lytte og høre på hva barnet har å si. Det er viktig å se barnet og la dem få lov til å være en del av beslutningene som blir tatt i barnehagen sammen med de voksne. Min for forståelse av begrepet medvirkning kan sammenlignes med det FN barnekonvensjon skriver i §3.

Når det gjelder endringsledelse, visste jeg ikke om konkrete metoder for å endre personalet før vi fikk dette som emne nå dette siste året. Jeg trodde det kun handlet om å være snill og grei og kommunisere godt sammen, noe mye av det handler om, men selvfølgelig med mer dybde enn som så. Metodene jeg har brukt for å besvare min problemstilling er prosjektperioden jeg har hatt i praksis, observasjoner og intervju.

Metodevalg

Jeg har brukt en kvalitativ forskningsmetode for å svare på problemstillingen min, grunnen til at jeg gjorde dette var fordi jeg ønsket å ha observasjon og intervju, og da er det viktig å tolke situasjoner noe som er et kjennetegn til en kvalitativ metode. Vi har to metoder som vi kan skille mellom, det er kvalitativ og kvantitativ metode. Ved bruk av kvantitativ metode så befatter forskningsmetoden seg med tall og det som er målbart (Bergsland & Jæger, 2016, s.68). Her kan du lage spørreskjemaer og undersøkelser som blir svart av andre mennesker. Resultatet av kvantitative undersøkelser blir gjerne fremstilt i prosenter, tabeller, grafer eller i andre statistiske framstillinger (Bergsland & Jæger, 2016, s.69). Kvalitativ forskning baserer seg på et vidt spekter av innsamlingsmetoder; intervju, observasjon, gjennomføring av prosjekter, analyser av dokumenter, bilder, videoopptak og samtaler (Bergsland & Jæger, 2016, s.67). I kvalitative metoder handler det om å oppnå en forståelse av sosiale fenomener, der det er viktig å tolke disse fenomenene (Thagaard, 2013, s.11). Fortolkning og kontekst blir helt sentrale begreper innen kvalitativ forskning, her kommer hermeneutikken som en viktig inspirasjonskilde. Hermeneutikk betyr ”fortolkningslære”. Den hermeneutiske fortolkningsprosessen beskrives ofte som en spiral, der forståelse og tolkning leder til ny forståelse, og ny tolkning (Bergsland & Jæger, 2016, s.68). I forhold til mitt prosjekt så ser jeg likheter med det hermeneutiske. Det at forståelsen og tolkningen kommer til et nytt svar som avhenger av hvordan du har tolket det, er spennende, men det er viktig at jeg da og forklarer hvorfor jeg har tolket og kommet frem til den konklusjonen jeg har kommet med.

Med mine observasjoner gjennom prosjektarbeidet og intervjuene jeg har gjennomført har jeg brukt den kvalitative fremgangsmåten. Ved bruk av kvalitative metoder vil man forsøke å forstå mening og opplevelse som ikke lar seg tallfeste eller måle (Dalland, 2007, s. 112). Metode kan beskrives som en

fremgangsmåte man kan bruke til å fremskaffe eller prøve kunnskap, et redskap for å få svar på spørsmål og for å tilegne seg ny kunnskap (Dalland, 2012, s.111).

Intervju som datainnsamlingsstrategi

Jeg har valgt å sende inn intervjuguide og intervjuspørsmålene på mail, slik at informanten min kan bruke god tid på å lese gjennom spørsmålene, for så å sende svarene tilbake til meg. Både med opptak og notater er det fordeler og ulemper underveis. Ulempene ved notater kan være at mengden av data kan bli redusert (Thagaard, 2016, s.112). For min egen del sto det mellom opptak og det å sende inn spørsmålene på mail. Spørsmålene mine var utformet på forhånd, og rekkefølgen av spørsmålene var fastlagt som vil si at det har et relativt strukturert opplegg (Thagaard, 2016, s.97). Jeg ønsket og få et konkret svar, slik at jeg ikke trenger å tolke så mye. En viktig målsetting med kvalitative intervjuer er å utforske de temaer vi ønsker å få informasjon om. Det er viktig å stille spørsmålene på en måte som inviterer intervjupersonen til å reflektere over temaene vi spør om (Thagaard, 2016, s.100). Jeg valgte dermed å sende spørsmålene mine på mail, slik at informanten min hadde god tid til å reflektere og tenke over sine svar. Intervjuguiden min ligger i vedlegget.

med bakgrunn av hvis det er noe som ikke blir oppfattet på opptakeren når enn skal transkribere, og at det kan være kommunikasjonen som ikke er bra mellom forsker og informanten. Jeg har etter samtale med veileder bestemt at jeg skulle sende spørsmål til min informant via mail. Informanten min fikk svare på spørsmålene, for så å sende meg svarene tilbake på mail. Her er jeg sikker på at viktige funn ikke blir forsvunnet i løpet av den eventuelle transkripsjonen, og jeg er sikker på at informanten min står for det som er sagt.

Utvalg av informant:

Jeg har gjort et strategisk valg ved å ha intervju med pedagogisk leder i barnehagen hvor jeg hadde prosjektet mitt i. Grunnen til at jeg har valgt min informant er fordi informanten kjenner barnehagen, barna og hvordan de arbeider med musikk i barnehagen. (mer pensum)

Observasjon som datainnsamlingsstrategi

Jeg har brukt loggbok som observasjonsmetode, her noterer jeg ned hendelser, små som store. Man kan velge å observere fritt, eller avgrense observasjonen til bestemte områder (Bergland & Jæger, 2016, s.74). I løpet av min prosjektperiode, ønsket jeg å bruke observasjon som datainnsamlingsstrategi, for å observere barna i prosjektarbeidet. Observatørrollen krevet at en har fokus utenfor seg selv, at en er aktivt deltakende, fysisk og følelsesmessig, med tanke på den en har et omsorgsansvar for (Askland, 2013, s.66). Deltakende observasjon innebærer at forskeren er til stede i sosiale situasjoner og iakttar hvordan personer handler. Metoden er godt egnet til å studere relasjoner mellom mennesker fordi forskeren kan fokusere på hvordan personer forholder seg til hverandre i sosiale situasjoner. Spesielt viktig i observasjonsstudier er spørsmål om forskeren skal være deltaker eller observatør, om observasjonen skal være åpen eller skjult, og hvilken betydning forskerens nærvær har for resultatene av undersøkelsen. Etter at jeg hadde observert i felten, skrev jeg ned på datamaskinen det jeg hadde observert. Min rolle var at jeg ledet prosjektet, så jeg måtte være bevisst på å skrive ned observasjoner underveis.

Metodekritikk

Reliabilitet kan i kvalitative studier knyttes til troverdighet, om forskningen utføres på en tillitvekkende måte, om hvor pålitelig datamaterialet er, hvordan det samles inn, og hvordan det bearbeides, analyseres og tolkes (Berglund & Jæger, 2016, s.80). Når det gjelder validitet handler det om hvor godt eller relevant dataene representerer fenomenet som skal undersøkes, og i hvilken grad resultatene er gyldige for det utvalget og det fenomenet som er undersøkt (Berglund & Jæger, 2016, s.80). Siden jeg har utført prosjektet mitt selv har jeg en nærhet til feltarbeidet som igjen vil bidra til å sikre validitet. Ved å være aktivt tilstede kan man unngå mulige misforståelser, og dermed sikre at de data man samler inn er relevant med tanke på de spørsmålene man vil ha svar på. (Larsen, 2007, s. 26). For at jeg skal oppnå intern reliabilitet må jeg være konkret og spesifikk i rapportering av fremgangsmåter ved innsamling og analyse av data. Denne fremgangsmåten for å oppnå reliabilitet er i samsvar med andre forskeres syn. Silvermann argumenterer for at vi kan styrke reliabiliteten ved å gjøre forskningsprosessen gjennomiktig ("transparent"). Det innebærer at vi gir en detaljert beskrivelse av forskningsstrategi og analysemetoder slik at forskningsprosessen kan vurderes trinn for trinn (Thaggard, 2013, s.202). Jeg har styrket min reliabilitet ved at jeg har vært tett opp i prosjektet som har vært utført.

Etiske retningslinjer

Behandlingen av personopplysninger er et viktig aspekt ved forskningsetikk, og det er lovfestet at den enkelte ikke skal bli krenket gjennom behandling av personopplysninger (lov om behandling av personopplysninger, 2012, §1). Ved valg av kvalitativ metode, ønsket jeg å ta i bruk intervju. Jeg sendte informanten min et informasjonsskriv hvor jeg forklarer hva jeg ønsker å ha fokus på og at de empiriske undersøkelser dreier seg om et intervju med pedagogiske leder. Jeg forklarte at jeg ønsket en utdypende skriftlig

tilbakemelding med svar på mine intervju spørsmål. Jeg understreket at alle opplysninger om informanten vil oppbevares konfidensielt under prosjektperioden og ingen enkeltpersoner vil kunne gjenkjennes i det publiserte materialet.

Analyse av datamateriale og presentasjon av funn.

I forkant av bacheloroppgaven hadde jeg gjort observasjoner i barnehagen. Da jeg fant ut hva jeg skulle skrive om i bacheloroppgaven, plukket jeg ut det jeg mente var relevant til oppgavens tema. Jeg valgte de funne jeg mente var relevante til medvirkning, musikk og personalet slik at jeg kunne få et bredt materiale og jobbe med. utfordringen i kvalitativt forskningsopplegg er nettopp å få noe fornuftig ut av en stor mengde, ofte ustruktureerte data (Johannesen, A, Tufte, P.A. & Christoffersen, L, 2010, s.163). Jeg har valgt å ha et eget kapittel med mine funn og resultater og i drøftingen vil jeg drøfte funnene.

Funn og resultater

I dette kapittelet vil funnene fra intervjuet og observasjonene bli presentert. Jeg har valgt ut data jeg mener er relevant slik at jeg kan besvare problemstillingen min senere i drøftingen. Jeg har ikke valgt ut alle observasjoner eller hele intervjuet mitt, men har valgt det jeg mener er relevant til å svare på min problemstilling. I Intervjudelen så vil jeg påpeke at jeg har skrevet det nøyaktig (med unntak av skrivefeil) slik som jeg fikk tilbakesendt på mail fra min informant.

Intervju med min informant

Hva tenker du er den største utfordringen ved å gjennomføre musikk i hverdagen?

Det er ikke alltid at vi har musikk på planen vår, men vi bruker sanger i samlingsstundene våre. Vi kunne også satt musikk-kassen vår mer tilgjengelig for barna slik at de kunne ha spilt instrumenter når de måtte ønske dette. Utfordringen her blir støyen som dette gir, men da kan man lukke en dør slik at man får skjermet leken til de andre barna som ikke velger å holde på med musikk. Vi kan bli bedre til å ta frem mikrofonen og høyttaleren som vi har i barnehagen. Denne står på personalrommet til vanlig.

Hva gjør dere for at barn skal ha medvirkning innenfor musikken:

Vi har bevegelsesleker med sang som for eksempel: Bro-bro-brille. Vi øver på sanger som vi fremfører på ulike arrangementer med foreldrene. De barna som ønsker dette får synge i mikrofonen, sammen med noen eller alene.

Hvordan jobber dere i personalet med musikk av barn i hverdagen?

Vi lar barna få høre på musikk og danse. Dette gjøres av og til. Barna er også med på å øve på sanger til ulike tilstelninger i barnehagen. Barna har fremført sangen «En liten kylling i egget lå». De lager også egne instrumenter. Drar på

besøk til Ringve musikk museum. Vi synger noen sanger i samlingsstundene våre.

Hva synes du er viktig når det gjelder barns medvirkning innenfor musikk?

Det er viktig at de voksne møter barnas iver og interesse for å holde på med dette. Gjennomfører og deltar sammen med barna. Legger til rette slik at det er muligheter for å holde på med musikk.

Hvordan oppfatter du begrepet medvirkning?

At barna sine ønsker og behov blir møtt, og at barna har noen tanker og meninger som må få betydning for hverdagen i barnehagen.

Hva er dere fornøyde med når det gjelder musikk i deres barnehage?

Vi er så heldige å ha en som kan spille gitar i barnehagen. Vi er også fornøyde med utstyret av ulike musikkinstrumenter vi har tilgjengelig, og at vi har kjøpt inn mikrofon og høyttaler-anlegg.

Funn fra Observasjonene

Observasjoner jeg nå vil dele, er mine egne erfaringer som jeg har gjort i løpet av prosjektperioden.

Observasjon 1:

I starten av prosjektet startet vi med tre gutter i alder av 5 år. Vi skulle lage instrumenter som vi senere skulle bruke i forestillingen til foreldrene. Et av barna sa at det var skummelt å vise frem det som han hadde laget. ville ikke at hans instrument skulle vises til noen. Jeg spurte han hvorfor, og han svarte at han ville ha den for seg selv. Her følte jeg at jeg måtte utfordre han litt, men og ivareta det at han ikke ønsket å vise den til noen. Så jeg spurte han om han ville synge en sang med rytmeegget som han hadde laget. I starten så sa han nei, men da de andre barna begynte å synge og riste på rytmeegget, så ble han med.

Observasjon 2:

I dag fortsatte jeg på prosjektet mitt, og denne gangen fikk de resterende som ikke hadde laget instrumenter få lov til å være inne sammen med meg, mens resten gikk ut. Nå skulle vi lage rytmeegg, men bare i sylinder-form. Jeg viste fram med en dorull først. Og ba barna starte med å tegne på instrumentet sitt. Et av barna lagde en mus, og det var masse latter og god stemning. Etter hvert så måtte de klippe to sirkler slik at de kunne plasseres på hver sin ende av sylindere. Dette var motorisk vanskelig for noen av barna. Det var noen som ikke klarte å holde saksen ordentlig slik at de fikk klippet, og andre syntes det var vanskelig med å beregne hvor store rundinger de skulle ha.

“Hva hvis vi bare bretter den istedenfor å lime den på?” sa et av barna, og det hadde jeg ikke tenkt på, så vi brettet heller pappen inn for så å teipe, istedenfor å lime på en utklipt runding. Vi skulle ha ris opp i sylindere, men så klarte jeg å klippe et veldig dårlig hull i posen, som gjorde det vanskelig å helle. Her tenkte jeg at for å ikke lage for mye rot, så gjør jeg det. I ettertid, så tenkte jeg på den

tanken, og det begrenser en del av hva barna klarer. For de hadde klart det, og hva gjør vel ikke litt søl og litt rot. Her ser jeg og i forhold til at jeg ønsker at barna skal utfolde seg fritt, men jeg selv må ta meg i at jeg kan fort ta styringen.

Observasjon 3:

Det kom det tre barn til meg og ønsket å ha en forestilling for foreldrene før musikkonserten. Dette syns jeg var en veldig fin ide, og eneste jeg ønsket var at de skulle synge en sang i forestillingen. Barna øvde en hel uke, og de fikk til og med et helt rom for seg selv, dette gjorde at de følte seg veldig satt pris på, og de gledet seg hver dag de kom i barnehagen for da skulle de øve til konserten. Når konsertdagen kom, og de skulle komme på scenen, var et av barna usikker på om dette var en lur ide, barnet fortalte at det kjentes ut som kriblinger i magen, og jeg forklarte at det er helt normalt, når enn har øvd inn noe og skal fremføre noe foran andre for første gang. Forestillingen ble ikke vist til foreldrene, noe som var helt ok for min del, for det var så fint å se hvor hardt de hadde jobbet med forestillingen i løpet av uken som var gått.

Observasjon 4:

Under forestillingen hadde vi øvd på at alle skulle stå på noen røde matter som jeg hadde laget som scene. Dette gikk fint de første sangene som vi sang, men etter hvert så ønsket barna å bevege kroppen sin. Og de ble urolige av å stå rett opp og ned. Først brukte jeg energi på at de skulle stå på den røde matten, men jeg tok meg selv i å tenke på at det er bare fint at de ikke står opp og ned, så når jeg ikke brukte energi på det, så utviklet bevegelsene seg til en veldig fin dans ut av musikken som vi spilte.

Drøfting

Forord til drøfting

Etter å ha gått gjennom intervjuet og observasjonene mine. Ønsker jeg å bruke det i drøftingen min, sammen med relevant teori som jeg har lagt frem i teorikapitlet mitt. Her ønsker jeg på best mulig måte å svare så godt jeg kan på min problemstilling: *“Hvordan arbeide med musikk i barnehagen– med fokus på barns medvirkning”*.

Medvirkning:

Pedagogisk leder forklarer i intervjuet at hun syntes det er viktig at de voksne møter barnas iver og interesse for å holde på med musikk. De voksne legger til rette slik at det er muligheter for å holde på med musikk. Pedagogisk leder forklarer begrepet medvirkning med at barna sine ønsker og behov blir møtt, og at barna har noen tanker og meninger som må få betydning for hverdagen i barnehagen. Her mener jeg det er mye som allerede blir voksenstyrt, det at pedagogisk leder nevner at de voksne må møte barnas interesser er bra, for da går det på barnas premisser. Jeg lurer på hvorfor det er de voksne som må legge til rette for at det er mulighet for å holde på med musikk. Er ikke musikk noe som skal være spontant, noe som skal føles på kroppen, uten de voksnes føringer? Når jeg spør pedagogisk leder om hva barnehagen gjør for at barn skal ha medvirkning innenfor musikk, så får jeg igjen bekreftelse på at det er mye voksenstyrt, *“vi har bevegelsesleker med sang som for eksempel: Bro-bro-brille. Vi øver på sanger som vi fremfører på ulike arrangementer med foreldrene. De barna som ønsker dette får synge i mikrofonen, sammen med noen eller alene”*.

FNs barnekonvensjon §3 sier at barn i barnehage har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet og skal jevnlig få mulighet til å delta i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet (KD, 2006). Med tanke på

at disse ungene var 3-6år, savnet jeg barnas stemme i musikkaktivitetene. Selv om jeg oppfatter at det er mye voksenstyrt, så definerer pedagogisk leder begrepet medvirkning at barna sine ønsker og behov blir møtt, og at barna har noen tanker og meninger som må få betydning for hverdagen i barnehagen.

Barnet trenger å få bekreftet sin egenverdi gjennom å være nødvendig, ikke bare følelsesmessig, men også gjennom handlinger, for eksempel ved at det får yte noe praktisk. Når man opplever at man har verdi for andre, vokser følelsen av solidaritet med den gruppa man hører til (Askland, 2013, s. 52). I barnehagen har vi et ansvar for at alle barn uavhengig av kjønn, etnisitet eller sosial klasse skal få optimale muligheter for utfoldelse, utvikling og læring (Askland, 2013, s.53).

Jeg vil trekke frem en av observasjonene jeg gjorde under prosjektet,

Observasjon 2:

I dag fortsatte jeg på prosjektet mitt, og denne gangen fikk de resterende som ikke hadde laget instrumenter få lov til å være inne sammen med meg, mens resten gikk ut. Nå skulle vi lage rytmeegg, men bare i sylinder-form. Jeg viste fram med en dorull først. Og ba barna starte med å tegne på instrumentet sitt. Et av barna lagde en mus, og det var latter og god stemning. Etter hvert så måtte de klippe to sirkler slik at de kunne plasseres på hver sin ende av sylindren. Dette var motorisk vanskelig for noen av barna. Det var noen som ikke klarte å holde saksen ordentlig slik at de fikk klippet, og andre syntes det var vanskelig med å beregne hvor store rundinger de skulle ha. "Hva hvis vi bare bretter den istedenfor å lime den på?" sa et av barna, og det hadde jeg ikke tenkt på, så vi brettet heller pappen inn for så å teipe, istedenfor å lime på en utklipt runding. Vi skulle ha ris opp i sylindren, Jeg klarte å klippe et dårlig hull i posen, som gjorde det vanskelig å helle. Her tenkte jeg at for å ikke lage for mye rot, så gjør jeg det. I ettertid, så tenkte jeg på den tanken, og det begrenser en del av hva

barna klarer. For de hadde klart det, og hva gjør vel ikke litt søl og litt rot. Her ser jeg og i forhold til at jeg ønsker at barna skal utfolde seg fritt, men jeg selv må ta meg i at jeg kan fort ta styringen. Ved å høre på hva barna har å si så kan vi voksne også lære, det gjelder å være ydmyk når vi arbeider med barna, og her ser vi og at når vi arbeider med musikk så er det viktig å ivareta barns medvirkning.

I observasjon 3, ser vi hvor viktig det er å lytte til hva barna vil, for å utvikle barns selvfølelse og mestringsfølelse

Det kom det tre barn til meg og ønsket å ha en forestilling for foreldrene før musikkonserten. Dette synes jeg var en veldig fin ide, og eneste jeg ønsket var at de skulle synge en sang i forestillingen. Barna øvde en hel uke, og de fikk til og med et helt rom for seg selv, dette gjorde at de følte seg veldig satt pris på, og de gledet seg hver dag de kom i barnehagen for da skulle de øve til konserten. Når konsertdagen kom, og de skulle komme på scenen, var et av barna usikker på om dette var en lur ide, barnet fortalte at det kjentes ut som kriblinger i magen, og jeg forklarte at det er helt normalt, når enn har øvd inn noe og skal fremføre noe foran andre for første gang. Forestillingen ble ikke vist til foreldrene, noe som var helt ok for min del, for det var så fint å se hvor hardt de hadde jobbet med forestillingen i løpet av uken som var gått. Barnet trenger å få bekreftet sin egenverdi gjennom å være nødvendig, ikke bare følelsesmessig, men også gjennom handlinger, for eksempel ved at det får yte noe praktisk. Når man opplever at man har verdi for andre, vokser følelsen av solidaritet med den gruppa man hører til (Askland, 2013, s. 52). Selv om barna ikke hadde forestilling for foreldrene, syntes jeg at jeg ga dem en egen verdi slik at de kunne holde på med musikk og koreografi på et avlukket rom. Det er viktig å føle seg spesiell, og jeg mener det er godt for barna at det ikke hele tiden er rettferdig, for sånn er ikke livet for voksne heller.

Voksenrollen:

I barnehagen skjer det endring kontinuerlig, barnehagen som organisasjon er dynamisk i sin natur, alltid i tilblivelse og forandring (Gotvassli, 2013, s. 255). Med bakgrunn på det skjer endringer hele tiden, betyr det for meg at personalet må være åpen for endring og de må stå i utfordringer i løpet av karrieren sin, det handler om små utfordringer som er lette å endre, men det kan og være store forandringer som krever mer av personalet.

Informanten min nevner i intervjuet at hun syntes det er viktig at de voksne møter barnas iver og interesse for å holde på med musikk. Noe jeg er enig i, men jeg mener og at det er en del som blir oversett, for hvor lett er det for en voksen person å overskygge barnas interesse hvis ikke den voksne har interesse for det? I innledningen nevnte jeg at jeg hadde hatt en dialog med personalet om musikkprosjektet mitt, og at jeg ønsket å inkludere dem. Dette var noe de ikke ville fordi de ikke følte seg sikre i det. Når jeg så hvor glad barna var og hvor artig de syntes det var å holde på med musikk i barnehagen så lurer jeg på hvordan de voksne møter barnas iver og interesse. Her mener jeg det er viktig å sette seg selv i perspektiv, og være bevisst på hva som er utfordrende for meg og hva jeg må jobbe med, for at barna skal få uttrykke seg slik de ønsker og har behov for. Når vi som jobber i barnehagen klarer å reflektere over oss selv, så er vi og klar over hva som må endres for at barna skal få en medvirkning i barnehagen.

French & Bell (1984) og Cummings & Worley (1997) har oppsummert hva som er viktig for at endringsprosesser skal lykkes. Endringsledelse handler mye om å ”gå foran” som et godt eksempel. Ledelsen må være positivt innstilt og stå frem som en drivkraft i arbeidet, og endringsarbeidet må være positivt

innstilt og stå frem som en drivkraft i arbeidet, og endringsarbeidet må være basert på en klar tanke og et klart ønske, en visjon om endring (Gotvassli, 2014, s.265).

Informanten min sier at hun synes det er bra at de har en person som spiller gitar og er musikalsk. Det er jeg enig i, men jeg syntes og at de andre i barnehagen burde ha en viss kompetanse innenfor musikk. Alle har forskjellige ferdigheter og alle sitter med forskjellige kompetanse innenfor en organisasjon, men det at en barnehage skal være avhengig av en person for at musikken skal være i barnehagen syntes jeg blir et stort press for den personen som de nevner er musikalsk. Her kan pedagogisk leder ta ansvar for å gjøre fagfeltet musikk interessant for de andre i personalet. Hvis det hadde stått tydeligere og hvis det hadde vært et større krav i rammeplanen om musikk i barnehagen så måtte barnehagen tatt tak i det, og personalet hadde kanskje klart og skapt sitt eget musikalske uttrykk som igjen vil være nyttig for barna. Barnehagefeltet er preget av stadige diskusjoner om mål, som fortløpende krever endring og utvikling for å møte aktuelle krav til tjenesten (Gotvassli, 2013, s.255). Det er dette som gjør en barnehage til en lærende organisasjon, og jeg mener at det står ganske vakt i rammeplanen kravene når det gjelder musikk.

Jeg vil trekke frem en av observasjonene som jeg hadde i løpet av prosjektet og det er observasjon 4: Under forestillingen hadde vi øvd på at alle skulle stå på røde matter som jeg hadde laget som scene. Dette gikk fint under de første sangene, men etter hvert så ønsket barna å bevege kroppen sin. Og de ble urolige av å stå rett opp og ned. Først brukte jeg energi på at de skulle stå på den røde matten, men jeg tok meg selv i å tenke på at det er bare fint at de ikke står opp og ned, så når jeg ikke brukte energi på det, så utviklet bevegelsene seg til en veldig fin dans ut av musikken som vi spilte.

Her mener jeg at jeg som pedagogisk leder må være bevisst på sin rolle, og se at barna trenger å bevege seg og ikke stå stille i ro. Det er jeg som har bestemt at de skal stå på den røde matten, men med impuls fra barna som viser at de ønsker å bevege seg, må jeg og være mottakelig for at dette er bra. De eldste barna i barnehagen, fire-seksåringer, vil gjerne være i fysisk aktivitet. Musikk, dans og bevegelse er en ypperlig kombinasjon. Det å vise hva man kan, og at man kan, kan være særlig viktig for barn i denne alderen. Barnehagelæreren som ser dette behovet kan imøtekomme det i musikkarbeidet (Angelo, 2014, s.146).

Når jeg spør pedagogisk leder om hva den største utfordringen ved å gjennomføre musikk i hverdagen er, får jeg som svar at det er ikke alltid de har musikk på planen deres. Jeg syntes at dette er forståelig med bakgrunn av at det er mange områder man skal gjennom i barnehagen i løpet av en uke. Pedagogisk leder fortsetter med å fortelle at de bruker sanger i samlingsstundene deres. Hun nevner og at en utfordring er støyen som musikken gir, men hun kommer selv med et alternativ med å lukke en dør slik at barna som ikke vil holde på med musikk blir skjermet. Jeg forstår at det kan bli en del støy med musikk og barn som danser. Det er viktig at personalet har det godt på arbeidsplassen sin for å kunne gi barna det de trenger. Ved at det hele tiden er støy og bråk kan gi irritasjon og frustrasjon, så selv om barna har behov for å bevege kroppen så må det finnes et alternativt rom slik pedagogisk leder nevner. det er allerede fra fødselen av at barn reagerer med bevegelser når det hører musikk og lyd og etter hvert begynner barnet å røre seg til musikk med et fritt uttrykk i forhold til musikkens puls (Sæther, 2014, s.94). Jeg syntes det er viktig å ivareta barnas uttrykk når det gjelder musikk, og hvis barnehagen ikke har et tilbud uten at personalet blir plaget av støy så kan det fort bli til at det blir mindre musikk i barnehagen.

Når jeg spør pedagogisk leder i intervjuet mitt om hvordan de jobber med musikk av barn i hverdagen kommer hun opp med noen eksempler over hva de har gjort i det siste;” Barna er også med på å øve på sanger til ulike tilstelninger i barnehagen. Akkurat nå har det vært påske og barna har fremført sangen «En liten kylling i egget lå». De lager også egne instrumenter. Drar på besøk til Ringve musikk museum. Vi synger noen sanger i samlingsstundene våre”.

Didaktikk

Hva er didaktikk? Og når skal vi bruke det? Didaktikk kommer fra to greske ord, *didaskein* som betyr ”å lære fra seg”, “undervise” eller “klargjøre”, og *didakti'ké techné* som betyr ”undervisningskunst”. Begrepet blir ofte oversatt med undervisningslære (Gunnestad, 2014, s.14). Gjennom didaktikk kan vi få en oversikt på det pedagogiske arbeidet og hvordan man arbeider.

Didaktikken vil også gi nødvendige redskaper til planlegging, vurdering, gjennomføring og dokumentasjon av pedagogiske prosesser med barn med ulike forutsetninger på en nyskapende måte (Gunnestad, 2014, s.29).

Her vil jeg legge fokus på hvordan pedagogisk leder kan jobbe med musikk gjennom didaktikk. Jeg har tidligere nevnt at det er gjennom didaktikk at vi kan få en oversikt over det pedagogiske arbeidet og hvordan vi arbeider. Og at didaktikken vil gi nødvendige redskaper til planlegging, vurdering, gjennomføring og dokumentasjon av pedagogiske prosesser med barn med ulike forutsetninger på en nyskapende måte (Gunnestad, 2014, s.29). Hvis vi ikke har noe kunnskap om musikk, og hvordan man skal arbeide med musikk, kan det bli vanskelig å ha en god didaktikk i forhold til musikken. Derfor må vi ta nytte av å snakke om de forskjellige begrepene, språket vi bruker, hva tenker vi om musikk, hva er fellesspråket vårt når det gjelder medvirkning. Det er det Angelo nevner når hun snakker om en didaktisk tilnæringsmåte som tilbyr forklaringspråk og begreper som man kan forvente er felles for pedagoger i

lærere i mange kontekster, og dermed en vesentlig kompetanse som barnehagelærere trenger for kunne kommunisere og samarbeide med personer på ulike steder i utdanningslandskapet. Didaktisk kompetanse er slik sett av avgjørende betydning, blant annet for å kunne bidra i utviklingen av barnehagen som læringsarena (Angelo, 2014, s.160). Vi kan ikke ta det som en selvfølge at alle pedagoger har den samme kunnskapen, vi må snakke om det og vi må bevisstgjøre at vi alle har forskjellig kompetanse ut ifra hvor vi er fra, forskjellige utdanningsforløp og livserfaringer.

Når jeg spør pedagogisk leder om hva den største utfordringen ved å gjennomføre musikk i hverdagen er får jeg som svar at det ikke er alltid vi har musikk på planen vår. Men, vi bruker sanger i samlingsstundene våre. Vi kunne også satt musikk-kassen vår mer tilgjengelig for barna slik at de kunne ha spilt instrumenter når de måtte ønske dette. Utfordringen her blir støyen som dette gir, men da kan man lukke en dør slik at man får skjermet leken til de andre barna som ikke velger å holde på med musikk. Vi kan bli bedre til å ta frem mikrofonen og høyttaleren som vi har i barnehagen oftere. Denne står på personalrommet til vanlig. De eldste barna i barnehagen, fire-seksåringer, vil gjerne være i fysisk aktivitet. Musikk, dans og bevegelse er en ypperlig kombinasjon. Det å vise hva man kan, og at man kan, kan være særlig viktig for barn i denne alderen. Barnehagelæreren som ser dette behovet kan imøtekomme det i musikkarbeidet (Angelo, 2014, s.146).

Musikk

Jeg spør pedagogisk leder om hva de er fornøyd med når det gjelder musikk i deres barnehage og får som svar at de er heldige som har en som kan spille gitar i barnehagen. De er også fornøyde med utstyret av ulike musikkinstrumenter de har tilgjengelig, og at de har kjøpt inn mikrofon og høyttaler-anlegg.

Jeg vil igjen trekke frem observasjon 4: Under forestillingen hadde vi øvd på at alle skulle stå på røde matter som jeg hadde laget som scene. Dette gikk fint under de første sangene, men etter hvert så ønsket barna å bevege kroppen sin. Og de ble urolige av å stå rett opp og ned. Først brukte jeg energi på at de skulle stå på den røde matten, men jeg tok meg selv i å tenke på at det er bare fint at de ikke står opp og ned, så når jeg ikke brukte energi på det, så utviklet bevegelsene seg til en veldig fin dans ut av musikken som vi spilte.

Jeg ønsker å gi en forståelse på hvor viktig det er at voksne gir det rommet for barna til å bevege og danse til musikken. Det er allerede fra fødselen av at barn reagerer med bevegelser når det hører musikk og lyd og etter hvert begynner barnet å røre seg til musikk med et fritt uttrykk i forhold til musikkens puls (Sæther, 2014, s.94). Når vi vet dette så kjenner jeg selv på kroppen min at jeg ønsker at barna skal bevege seg og uttrykke seg akkurat som de vil, og det forsterker barns medvirkning når jeg får den kunnskapen som jeg får. Gjennom samspillet med andre mennesker blir vi vår egen kropp og følelser, grunnlaget for egen subjektivitet er i ferd med å ta form. Musikken gir rom for opplevelser av mestring, av å stole på egne ferdigheter og handlemuligheter (Ruud, 2013, s.82).

Musikk anses som en betydelig kraft som virker inn i sjelen og former hvordan vi blir som mennesker. Musikk er i Marstal tenkning noe som kan styrke barnets livskompetanse –forståelse om å klare seg selv i livets, det å klare

kommunisere, til å håndtere problemer, til å finne glede og til å føle mening i tilværelsen (Angelo, 2014, s.127).

For det er allerede fra fødselen av at barn reagerer med bevegelser når det hører musikk og lyd og etter hvert begynner barnet å røre seg til musikk med et fritt uttrykk i forhold til musikkens puls (Sæther, 2014, s.94).

Jeg ønsker å nevne observasjon 1: I starten av prosjektet startet vi med tre gutter i alder av 5 år. Vi skulle lage instrumenter som vi senere skulle bruke i forestillingen til foreldrene. Et av barna sa at det var skummelt å vise frem det som han hadde laget. ville ikke at hans instrument skulle vises til noen. Jeg spurte han hvorfor, men det var kun at han ville ha den for seg selv. Her følte jeg at jeg måtte utfordre han litt, men og ivareta det at han ikke ønsket å vise den til noen. Så jeg spurte han om han ville synge en sang med rytmeegget som han hadde laget. I starten så sa han nei, men da de andre barna begynte å synge og riste på rytmeegget, så ble han med.

Under denne observasjonen så syns jeg det var veldig fint å se at han ble tryggere og utviklet seg da de andre viste at det ikke var skummelt og at det var gøy å lage musikk. Gjennom samspillet med andre mennesker blir vi vår egen kropp og følelser, grunnlaget for egen subjektivitet er i ferd med å ta form. Musikken gir rom for opplevelser av mestring, av å stole på egne ferdigheter og handlemuligheter (Ruud, 2013, s.82).

Problemstillingen:

Når man har sett observasjonene, intervjuene og drøftingen så kan man si at ved hjelp av kompetansen og interessen til personalet innenfor musikk, hvordan musikk blir lagt opp i barnehagen som avgjør om hva slags medvirkning barnet skal ha i barnehagen når det gjelder musikk. Musikk er noe som er naturlig for

barnet å kjenne på, og det er viktig at vi voksne ser hvor stort ansvar som ligger på oss for at musikken i barnehagen skal oppstå. Hva slags forhold har voksne til musikk og hvordan jobber de voksne med musikken. For at musikken skal være noe barn har medvirkning i, må de voksne legge didaktiske føringer slik at barna er i fokus. Jeg har valgt å bruke en fenomenologisk tilnærming, for å svare på problemstillingen, som vi si min egen forforståelse og tolkning av det jeg har samlet inn av datamateriale. Hvordan arbeide med musikk i barnehagen – med fokus på barns medvirkning, mener jeg selv handler mye om hvordan pedagogene jobber i barnehagen, og for at barna skal ha en medvirkning i barnehagen, så må personalet være klar over sine roller, være klar over den makten de sitter med og hvordan de jobber med det didaktiske. Ved mitt prosjekt så jeg at barna hadde det veldig gøy, og de utfordret seg selv. Foreldrene kom med tilbakemeldinger hvor de syntes det var fantastisk at jeg skapte noe for barna og at barna kunne vise seg frem foran andre voksne.

Min opplevelse av musikkprosjektet var at barna ønsket å utfordre seg selv ved å gå opp på scenen, de ønsket å vise hva de hadde lært til foreldrene, selv om noen syntes det var litt skummelt, så synes de det var veldig stas når de først gjorde det. Det å ha fokus på barns medvirkning kan man se er viktig i en slik prosjektperiode, fordi det er ikke sikkert barna har lyst til å synge eller danse når vi arbeider med musikk, eller når vi til slutt skal fremføre for noen. Og da er det viktig at jeg som voksen ser dette og jobber videre med impulser som kommer.

Jeg har gått gjennom datamateriell som jeg har analysert etter prosjektarbeidet, jeg har intervjuet pedagogisk leder og jeg har vært en del av prosjektet selv, og opplevd egne opplevelser av prosjektet. Jeg har kommet frem til at det er mange måter å arbeide med musikk på for å ha fokus på barns medvirkning. Vi som voksne må ikke begrense oss og vi må ikke styre alt, la barna og skape noe uten

våre føringer. Det er viktig at gjennom signaler fra barna at vi voksne følger opp deres initiativ, slik at de får uttrykt seg slik de ønsker.

Avslutning og oppsummering

Arbeidet med musikk prosjektet har vært svært lærerikt, jeg har fått nye ideer og nye erfaringer om hvordan jeg skal jobbe med barna, og lært mye om hvor viktig personalets interesse og hvordan barnehagen er utformet på. Samtidig så vil jeg og påpeke at dette ikke er et fasitsvar eller en konklusjon. Det kan se ut som at måten barnehagen her jobber på kan enn se i mange andre barnehager. Det er spesielt de voksenes innstilling og hvordan rommet er utført som er viktig i en slik prosess, og dette er noe jeg ønsker å jobbe videre med i min barnehage. Det å ha muligheten til å ha en sene, eller et område som kun barna står på og foreldrene eller publikumet har et område med stoler slik at barna får en følelse av at dette er på ordentlig. Det er viktig og med stor plass fordi barna er aktive og de beveger på seg, så det at det skal være trangt og at barna kun skal stå rett opp og ned er noe som ikke fungerer i lengden. Barna skal få lov til å bevege kroppen sin med musikken. Musikk må stå i deres høyde slik at de har muligheten til å synge, spille og lage sine egne konserter for hverandre uten de voksne.

Jeg vil avslutte med å si at alle barn har forskjellige måter å uttrykke seg på, akkurat som voksne personer har. Dette er noe pedagogisk leder må ta hensyn til når det gjelder barns medvirkning. Jeg mener at det er en stor jobb og se bort fra seg selv, for å finne ut hvordan et barn uttrykker seg på, men det er og en del av jobben. Hvordan arbeide med musikk i barnehagen – med fokus på barns medvirkning? Det kan se ut som at det handler om hvordan personalet sin holdning til musikk er, hva slags bakgrunn personalet har når det gjelder

musikk, og hvor godt de planlegger og hvor viktig de syntes det er at barna får en smak at musikken i hverdagen deres.

Og la oss ikke glemme, hvor viktig det er for barn å ha musikk i hverdagen. Jeg ønsker å avslutte med og si at en personlig refleksjon over temaet musikk kan gi utforminger til å lage en egen musikkdefinisjon. Det har vært et ønske å kunne bidra til en utvidet musikkforståelse, slik at en ser flere muligheter for musikkaktiviteter (Sæther, 2014, s.41).

Når vi får en større forståelse på hva musikk er, så blir det lettere å arbeide med musikk i barnehagen og det blir lettere å ha fokus på barns medvirkning!

Kilder

Gunnestad, A. (2014). *Didaktikk for barnehagelærere en innføring*. Oslo: Universitetsforlaget.

Sæther, M, Angelo, E. (2014). *Barnet og musikken – en innføring i musikkpedagogikk for barnehagelærerstudenter*. Oslo: Universitetsforlaget.

Gotsvalli, K. (2013). *Boka om ledelse i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget.

Gunnestad, A. (2014). *Didaktikk for barnehagelærere – en innføring*. Oslo: Universitetsforlaget.

Dalland, O. (2012). *Metode og oppgaveskriving (5.utgave)*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Dalland, O. (2007). *Metode og oppgaveskriving (4.utgave)*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Ruud, E. (2013). *Musikk og identitet (2.utgave)*. Oslo: Universitetsforlaget.

Bae, B. Eide, B og Kristoffersen, N (2006). *Temahefte om barns medvirkning*. Kunnskapsdepartementet

Thorsteinson, H. (2011). Prosjektbasert arbeid – om barns medvirkning og kunstfaglig aktivitet i barnehagen. I Bakke, K., Jensen, C. & Sæbø, A.B. (red.) *kunst, kultur og kreativitet: kunstfaglig arbeid i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget.

Thaagard, T. (2013). *Systematikk og innlevelse – en innføring i kvalitativ metode (4.utgave)*. Bergen: Fagbokforlaget.

Bergsland, M. & Jæger, H. (2016) *Bachelor oppgaven i barnehagelærerutdanningen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Larsen, A.K. (2007). *En enklere metode. Veiledning i samfunnsvitenskapelig metode*. Oslo: Fagbokforlaget.

Johannesen, A, Tufte, P.A. & Christoffersen, L. (2010). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. Oslo. Abstrakt forlag.

Vedlegg

Informasjonsskriv til informanten

Navn: -

Adresse: -

Jeg har vært i kontakt og snakket om din deltakelse i mitt bachelorprosjekt ”Musikk og medvirkning”. Jeg er svært glad for at du vil bidra, fordi dine tanker rundt mitt tema er av stor interesse for meg. Målet med prosjektet er å sette søkelys på hvordan barnehagelærere jobber med musikk og medvirkning. Mine veiledere i prosjektet er Mirjam Dahl Bergsland og Morten Sæther ved Dronning Mauds Minne. Arbeidstitelen ”*Hvordan arbeidet med musikk i barnehagen – med fokus med barns medvirkning*” er under bearbeiding, og den kan endres underveis.

De empiriske undersøkelser dreier seg om et eller flere intervju med pedagogiske ledere. Jeg ønsker en utdypende skriftlig tilbakemelding på svar på mine intervju spørsmål. Alle opplysninger om deg vil oppbevares konfidensielt under prosjektperioden og ingen enkeltpersoner vil kunne gjenkjennes i det publiserte materialet. Det er frivillig å delta, og du kan når som helst trekke deg fra prosjektet uten å måtte begrunne det. Jeg har mottatt skriftlig informasjon og er villig til å delta i studien

Signatur og dato

-

Jeg ser frem mot et godt samarbeid! Ta kontakt ved spørsmål og kommentar